

Prologus

Incipit epistola bti hieronimi ad Damnum papam in quatuor euangelistas

b Ecclissimo pape das
maso hieronymus.
Nouum opus me face
re cogis ex veteri. ut
post exemplaria scri
pturarum toto orbe di
spsa qm qdē arbitr' se
des. et qz inter se variat. q sunt illa q cuz
greca p̄sentiant veritate. decernā. Pius
lalvz sed piculosa p̄sumptio. iudicare de
cereris. ipm ab oibz iudicadū sensu mu
tare linguā et canescētē mūdū ab initia
retrahere p̄uulorū. Quis. n. doctus p̄f
vel indoct'. cū man' volumē assumpse
rit. et a saliuā quā seml imbibit viderit
discrepare qd leccitat. nō statim erūpat
in vocē me falsariū me clamās eē sacri
legū. q audeam aliquid in veteribz libris
addere. mutare corrigere. aduersus quā
inuidiā duplet causa me p̄lolaf. qd et tu
q summus sacerdos es. fieri iubes. et ve
rū nō esse qd variat. etiā maledictorū
testimonia p̄probā. Si. n. latini exē
plaribz fides ē adhibenda. rñdeant qbz
tot sunt exemplaria pene tot codices.
Sic aut̄ vitas est qrenda de pluribus
cur nō ad grecā originē reuertētes. ea q
vel a viciōsis interptibz male edita. v'l a
p̄sumptoribz imp̄itis emēdata puersi'.
vel a librariis dormitantibz aut addita
sunt aut mutata corrimus. Neq; vero
ego de veteri dispueto testamēto. quod a
septuaginta senioribz in grecā linguā ver
sum. tertio gradu ad nos vscz peruenit.
Nō quero quid aqla quid summachus
sapiant. quare thxodotion inter nouos
et veteres mediis incedat. Sic illa vera
interptatio. quā apostoli pbauerūt. De
novo nūc loquor testamēto quod grecū
esse nō dubiū est excepto aplo matheo.
q primus in iudea euāgeliū xp̄i hebraicis
līis edidit. Hoc certe cuz in nō ser
mone discordat. et diuersos rihiulop tra
mites ducit. uno de fonte qrendus est.
Pretermitto eos codices q̄s a lucieno

et hesitio nūcupatores paucoz hoīm aſ
serit puersa cōtentio. quibz vscz nec in
veteri instrumento post septuaginta in
terptes emendare quid licuit. nec i no
uo pfuit emendas. cū multaz gentiuz
linguis scriptura an translata doceat fal
sa esse que addita sunt. Igit̄ hec p̄sens
p̄fatiūcula pollicet qtuor tñi euangelia
qz ordo ē iste. matheus. marcus. lu
cas. iohannes. codicū grecoz emendata
collatione sed veter. q nec multū a lecti
onis latine p̄suetudie discreparēt. ita ca
lamo impauim' vt his tñi q sensum vi
debanf mutare correctis. reliq manere
pateremur et fuerāt. Canōes qz q̄s eu
leb' cesariensis c̄ps alexandrini scutus
āmonū i dece nūeros ordiauit. sic i gre
co hñtut exp̄stū. q si q̄s de curiosiyo
luerit nosse q in euāgelijs v'l eadē v'l vi
cina vel sola sint. eoz distinctione cog
scet. Magn' siqdem hic i n̄is codicibz
errore inolevit. vñ qd in eadē re. ali' cuā
gelista plus dixit. i alio qz min' putau
runt. addiderūt. vel vñ eundē sensu ali'
ali' expressit. ille q vñ est qtuor primū
legeret. ad eius exemplū ceteros quoq;
estimauerit emendandos. Unde accu
dit. vt apud nos mīta sint omnia. et in
marco plura luce atq; mathei. Rursum
in matheo plura iohannis et marci et in
ceteris reliquoq; in alijs p̄pria sunt in
ueniāt. Cū itaq; canōes leger' qui sub
iecti sunt p̄fusionis errore sublato. et fi
milia oīm scies. et singulis sua queq; re
stitues. In canone primo p̄cordat qtu
or matheus. marcus. lucas. iohannes.
In secundo tres. matheus. marcus. lu
cas. In tercio tres. matheus. lucas. io
hannes. In quarto tres. mathe'. mar
cus. iohannes. In qnto duo. matheus
lucas. In sexto duo mathe'. marc'. In
septimo duo mathe'. iohanes. In octa
no duo. lucas. marc'. In nono duo. lu
cas. iohanes. In decio. p̄pria vñusq; qz
q nō hñtut in alijs ediderunt. Singu
lis vero euāgelijs ab uno incipies v̄s
qz ad finem librorum dispar numerus
accrescit. Hic nigro colore prescriptus

sub se habet aliū ex minio discolorē nū
mez. q̄ ad tecē v̄sq̄ pcedēs indicat. pri
or nūerus in q̄ sit canone requirendus
Cū ḡ apto codice verbigrā: illud siue il:
lud caplī scire volueris cui? canonis sit
statim ex subiecto nūero doceberis. 7 re
currens ad principia in qb̄ canonuz est
distincta congeries, eodeq̄ statim cano
ne ex titulo frontis inuēto. illū quē q̄re
bas nūez eiusdē euāgeliū qui 7 ipi ex in
scriptōne signat inuenies. atq̄ evicino
cereroy tramitib⁹ inspectis. q̄s nūeros
e regione habeāt adnotabis. 7 cū scieris
recurses ad columnā singuloy. et sine
mora repertis nūeris q̄s an signaueras
repies 7 loca in quib⁹ vel eadem vel vici
na dixerunt. O pro vt in xp̄o valeas. et
memineris mei papa beatissime.

Incipit aliis prologus.

Lures fuisse q̄ euā
gelia scripserūt. Lu
cas euāgelista testat
dices. Quidam
m̄lti conati sunt or
dinare narratōez re
rū q̄ in nobis ɔplete
sunt. sic tradideb̄t nob̄ q̄ ab initio iþi vi
derūt f̄monē ⁊ m̄strauerūt ei. ⁊ pseuerā
tia vñq̄ ad pñs t̄ps monimēta declarāt
q̄ a diuersis autorib⁹ edita diuersay he
resum fuere p̄ncipia. vt ē illud iuxta egi
ptios ⁊ thomā ⁊ mathiā ⁊ bartholomeū
duodecim qz aploꝝ. ⁊ basiliis atq̄ ap
pollinis ac reliqꝝ qz enuerare longissi
mū ē. cū hec tm̄ imp̄ntiaz necesse sit di
cere. extitisse q̄sdaz q̄ sine spū et ḡfa dei
conati sunt mag⁹ ordiare narratōez. q̄
historio texere v̄itatē. Quib⁹ iure p̄ il
lud. p̄pheticū coaptari. Cle q̄ p̄fert de cor
de suo q̄ abulāt post spm suū. qui dicūt
hec dīc dñs te. ⁊ dñs nō misit eos. te q̄
bus ⁊ saluator⁹ i euāgelio iohānis loq̄.
D̄es qui añ me veneer̄t. fures fuet̄ ⁊ la
tronos. Qui veneer̄t. nō qui missi sunt.
Ipe. n. ait. Ceniebāt. ⁊ ego non mitte
ba eos. In re nūtib⁹ p̄sumptio temeri

tatis. in missis obsequiis fuitutis ē. Ec-
clesia autē q̄ dñi voce sup̄ petrā fundata
ē. quā introduxit rex i cubiculū suū. et ad
quā p̄ foramē desēfionis occulte misit
manū suā filis damule hinnologz cer-
uoz q̄tuor flumia padisi instar eructu-
ans q̄tuor et agulos et anulos h̄z p̄ q̄s q̄s
si arca testamēt i et custos leḡ dñi lignis
mobilib⁹ rehīt. Pr̄imus oīm matheus
ē publicanus cognomēto leui. qui euān-
geliū in iudea hebreo s̄mone edidit ob
eoz vel maxime causam qui i iesum cre-
diderant ex iudeis et nequaq̄ legis vni-
bra sedente euāgelij veritatē p̄uabant
Secundus marcus intrepres apli petri.
et alexandrine eccl̄sie primus ep̄us qui
dñm quidē saluatorē ipse nō vidit. s̄ ea
q̄ audierat mḡem p̄dicantē. iuxta fidez
magis gestoz narrauit q̄z ordinez. Ter-
cius lucas medicus natione sirus anti-
ocensis. cui⁹ laus in euāgelio. qui et ipse
discipulus apli pauli in achaie bithinie
q̄ ptib⁹ volumē dididit. qdam altius re-
petens. et vt ipse i p̄hemio p̄sitef auditā
magis q̄ visa describēs. Ultimus iohā-
nes apls et euāgelista quē iesus amauit
plurimuz. qui sup̄ pectus dñi recubens
purissima doctrinaz fluenta potauit et q̄
solus de cruce meruit audire. Ecce mat-
tua. Is cū eēt in asia. et iam tunc hereti-
coz semina pullularent cherinthi. et he-
bionis et ceteroz qui negant xp̄m i car-
ne venisse. q̄s et ipse in epla sua antichri-
stos vocat. et apls paulus freq̄nter p̄cu-
tit. coactus ē ab oīb⁹ pene tūc asie ep̄is
et multaz ecciaz legationib⁹ de diuinita-
te salvatoris altius scribere. et ad ip̄mvt
ita dicā dei verbū. nō tam audaci q̄ felis-
ci temeritate p̄pereyt eccl̄istica nar-
rat historia cū a fratrib⁹ cogereſ ut scri-
beret. ita facturā se r̄ndisse indicto ieui-
nio i cōe oēs deū deprecareſ. Quo ex-
pieto renelatione saturatus in illud p̄-
hemiu celoveniens eructauit. Inscrin-
cipio erat verbum et verbum erat apud
deum. et deus erat verbum. hoc erat in p̄n-
cipio apud deū. Nec igif q̄tuor euāgelia
multo ante p̄dicta ezechielis quoq̄